

Вх. № 25/28.02.2018г.

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
към катедра „Снежни спортове“ при НСА „Васил Левски“

от доц. д-р Георги Владимиров Игнатов
СУ „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт,
катедра „Спортни игри и планински спортове“

ТЕМА: „Проучване на зависимостта между физическото развитие и
обучението по ски при деца 2-6 години в Р. Турция“

Автор на дисертационния труд: Ердал Демирджи
Научен ръководител: доц. Петър Янков, д-р

Днес все повече научни изследвания в областта на физическото възпитание и спорта се фокусират върху спорта от най-ранна детска възраст. Това е провокирано от заседналият начин на живот, характерен с все по-ограничена физическа активност, което неминуемо рефлектира върху общия здравен статус на възрастните, но в същото време, тяхното поведение се проектира върху поведението на децата им. Детското обездвижване има още по-сериозни последици, тъй като с физическата активност при децата е не само обвързана с намаляване на риска от затлъстяване, но е и важна за правилния растеж и развитие, както във физически, така и в когнитивен и емоционален смисъл. От друга страна, от гледна точка на професионалния спорт, все повече страни започват да разглеждат въпроса с ранната детска специализация в спорта, като успешен подход в изграждането на професионални спортисти.

Научните изследвания в областта на ранната детската специализация по ски са доста ограничени. Всичко свързано с оптимизирането и специализирания подход при работа с деца, водещо до общо физическо здраве и ранна специализация на професионални скиори заслужава одобрение и засилен изследователски интерес. Такава е и моята гледна точка от която ще анализирам и оценявам идеите и резултатите в предложеният труд „Проучване на зависимостта между физическото развитие и обучението по ски при деца 2-6 години в Р. Турция“.

Дисертационният труд е оформен в едно книжно тяло с обем от 116 стандартни страници, разделени на резюме, списък на таблиците и фигурите, увод, три основни глави, изводи и препоръки, оформени като четвърта глава и литература. Онагледяването е осъществено чрез 23 фигури, 33 таблици и 4 снимки. Ползваната литература съдържа общо 96 източника, от които 5 на кирилица и 91 на латиница.

В глава първа „Литературен обзор“ в обем от 50 страници е направен много обстоен дедуктивно-логически теоретичен анализ на развитието на детския организъм и условно обособените възрастови групи, както и на особеностите на физическото, когнитивното, речевото и социално развитие на децата от 2 до 6 годишна възраст, базирано на данни за детското развитие от университета в Питсбърг. Авторът последователно ни запознава със значението на физическите занимания при деца и със значението на физическата активност за физическото развитие и за общото физическо здраве. В хода на литературния обзор сме запознати с уменията за учене, физиологията на движението при децата, както и готовността за включване в спорта. В тази глава също са разгледани въпросите за травмите и нараняванията при включването на децата в спортни занимания в ранна детска възраст, ски обучението и принципите на обучението в ранна детска възраст, както и изисквания към средата и формата на обучение по ски за деца и изисквания за безопасност. Не на последно място, докторантът ни запознава и с опитът на обучението по ски за деца в Турция.

Обзорът в първа глава е извършен компетентно и в необходимия научен стил. В края на първа глава, докторантът е разработил кратка и ясна и добре построена работна хипотеза, която формира концепцията на дисертационния труд.

В глава втора „Цел, задачи и методика на изследването“ в обем от 12 страници в своята логична последователност, са представени целта, задачите, обект и контингент на изследването, предмет на изследването, както и методиката и организацията на изследването. Представена е програмата, по която е работено с децата и по която е проведен педагогическия експеримент под формата на занимания на писта и на закрито два пъти седмично в продължение на четири седмици. Особено добро впечатление в тази глава прави логиката и последователността в която е представена цялата организация и реализация на експеримента и точно подбраните и описани подробно тестове за контрол и

оценка на постигнатите резултати. В края на втора глава са представени статистическите методи за обработка на получените данни.

В структурно отношение, разработването на глава втора е научно обосновано и удовлетворява напълно, а съдържанието и допринася за високата стойност на дисертационния труд.

Анализът на резултатите в глава трета, като най-съществената част от дисертацията, е в обем от 34 страници и е посветена изцяло на анализа на собствените експериментални резултати. Положен е огромен изследователски и анализаторски труд, който по мащабност напълно задоволява изискванията на една докторска работа. Тази част от дисертацията респектира преди всичко с компетентно направения анализ на получените резултати от проведеното наблюдение на двете експериментални групи по седмици. Последователно са представени резултатите от антропометричните данни и тестовете за физически умения на двете групи. Чрез така интерпретираните резултати, докторантът остава впечатление за много добри формирани умения за обработка и представяне на данни. Авторът представя взаимовръзката и статистическата достоверност между получените резултати. Установено е, че не при всички изследвани параметри се получава подобрене на резултатите, което се отдава на сравнително краткия период на обучение. От направените анализи в тази част на дисертацията могат да се открият следните по-важни приноси на изследването:

1. Липсата на публикувани данни за изследвания в областта на обучението на деца на възраст 2-6 г. в Р. Турция, дава основание да се счита, че това е първото по темата изследване в страната.
2. Отчетено е, че е възможно заниманията със ски да бъдат адаптирани за деца така, че да се позволи тяхното ранно включване в този вид спорт още на възраст 2-3 години, което има своите положителни ефекти и върху общото физическо развитие на детето.
3. Съобразно изследваните специфики, свързани с растежа, развитието и уменията за учене при деца от 2 до 6 години е разработена и приложена методика за начално обучение по ски.
4. И в двете експериментални групи е установено статистически значимо подобряване на уменията за равновесие в следствие на предложената методика.

5. Данните за координация и равновесие доказват статистически значимо подобряване на стойностите в двете групи и особено на тази от 4-6 г.

Приносителите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта ранната детската специализация по ски.

Докторантът е публикувал три статии, които напълно отразяват научните резултати по темата.

В **заключение** ще отбележа, че Ердал Демирджи е уважаван преподавател във висшето училище по физическо възпитание и спорт „Кавказ“ в град Карс, Р. Турция, където води дисциплините „Ски“ и „Спортно хранене“. Това е дало възможност на докторанта да направи изследвания с такъв задълбочен характер в областта на специализирания подход по ски при работа с деца.

Въз основа на гореизложеното и отчитайки личностните качества на автора считам, че дисертационният труд на тема: „Проучване на зависимостта между физическото развитие и обучението по ски при деца 2-6 години в Р. Турция“ е разработен на необходимото научно ниво и е с висока теоретична и приложна стойност. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури при НСА „Васил Левски“ **да присъдят** на Ердал Демирджи образователната и научна степен „доктор“.

23. 02. 2017 г.

Член на научното жури:

/доц. Георги Игнатов, д-р/